

İlkokul Öğrencilerinin Okuma Profillerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi¹

Examination of Reading Profiles of Primary School Students in Terms of Various Variables

Şafak KAMAN² Aydın BULUT³

Öz

Araştırmanın amacı, ilkökullü öğrencilerinin okuma profillerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Genel tarama modeli kullanılarak yapılmış olan çalışmanın örneklem grubunu 2023-2024 eğitim-öğretim yılında, Kırşehir İlinde bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okuluna ve özel okula giden 537 ilkökullü öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formunda öğrencilerin cinsiyetleri, sınıf düzeyleri, anne-baba eğitim düzeyleri ve öğrenim gördükleri okul türüne yönelik sorular yer almıştır. Araştırma verileri "Okuma Profili Ölçeği" ile elde edilmiştir. Araştırma sonuçları cinsiyet değişkeni olarak erkek ve kız öğrencilerinin okuma profillerinin farklılaştığını, okuma profillerinin sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık ortaya koyduğunu, anne ve baba mezuniyet durumunun anlamlı bir farklılık ortaya koymadığını göstermiştir. Ayrıca öğrencilerin okuma profili algılarının öğrenim görülen okul türüne göre anlamlı bir farklılık ortaya koyduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, Okuma Profili, İlkokul Öğrencileri

Abstract

The aim of the study is to examine the reading profiles of primary school students in terms of various variables. The sample group of the study, which was conducted using the general survey model, consisted of 537 primary school students attending state and private schools affiliated with the Ministry of National Education in Kırşehir Province during the 2023-2024 academic year. A Personal Information Form prepared by the researcher was used to determine the personal characteristics of the students participating in the study. The Personal Information Form included questions regarding the students' gender, grade level, parents' education level, and the type of school they attended. The research data were obtained using the "Reading Profile Scale." The research results showed that the reading profiles of male and female students differed based on the gender variable, and there was a significant difference in reading profiles according to grade level. However, parents' graduation status did not show a significant difference. Additionally, the results indicated that students' perceptions of their reading profiles significantly differed based on the type of school attended.

Keywords: Reading, Reading Profile, Primary School Students

¹ Bu çalışma; 12. Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, safakkaman@kastamonu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8378-6963>

³ Arş. Gör. Dr, Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, aydinbulut@kastamonu.edu, <https://orcid.org/0000-0003-3139-4367>

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received Date: 20.05.2024 – Kabul Tarihi/Accepted Date: 01.06.2024

Atıf İçin/For Cite: KAMAN Ş. ve BULUT A., "İlkokul Öğrencilerinin Okuma Profillerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2024;23(92):1430-1444

<https://doi.org/10.17755/esosder.1486727>

Lisans: [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Etik Kurul İzni/ Ethics Committee Permission: Kastamonu Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu'nun 03.04.2024 tarih ve 34 sayılı kararı ile uygun görülmüştür/ It was approved by the decision of Kastamonu University Rectorate Social and Human Sciences Scientific Research and Publication Ethics Board dated 03.04.2024 and numbered 34.

1. GİRİŞ

Okuma, bireyin yaşamında temel bir beceri olarak kabul edilir ve özellikle ilkökul çağındaki öğrenciler için hayati önem taşır. İlkokul dönemi, okuma becerilerinin temelini oluşturulduğu ve bu becerilerin gelişiminde kritik bir dönemdir. Aydemir ve Öztürk (2022)'te okula yeni başlayan veya okul kavramı ile yeni tanışan okuyucuların okuma motivasyonlarının ve profillerinin yüksek tutulması, okuryazar bir birey olmaları açısından önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle, ilkökul öğrencilerinin okuma profillerinin incelenmesi, eğitim sisteminin etkinliği ve öğrencilerin akademik başarısı açısından oldukça önemlidir.

İnsanların dünyayı anlamlandırması ve değişime adapte olması, bilgiyi edinme ve anlama yeteneğine dayanır. Bu becerilerin geliştirilmesinde okuma ve anlama önemli bir yere sahiptir (Katrancı, 2015). Okuma, bir öğrencinin en temel başarısı olarak kabul edilir ve bilgi ediniminde temel bir adımdır (Yıldırım, Çetinkaya & Ateş, 2013). Okuma becerisi, analiz ve sentez yeteneğini artırır, farklı bakış açılarına sahip olmayı sağlar. Bu da bireylerin toplumsal ve ekonomik süreçlere etkin bir şekilde katılımını kolaylaştırır (Katrancı, 2015). Okuma becerisine sahip olmayan kişiler, eğitim süreçlerinde zorluklarla karşılaşabilirler (Yıldırım, Çetinkaya & Ateş, 2013). Bu nedenle eğitim öğretim sürecinde okuma becerilerinin geliştirilmesine büyük önem verilmektedir.

Okuma becerisinin etkili bir şekilde kazanılması, öğrencilerin akademik başarıları için temel bir unsur oluşturur (Akyol, Yıldırım, Ateş, Çetinkaya & Rasinski, 2014). Okuma, bilgiyi ses ve anlama dönüştürmek için zihinsel bir çaba gerektiren etkileşimli bir süreçtir (Coltheart, 2005). Okuma, kelimeyi tanımlamayla başlar ve o kelimeleri tamamlayıp yorumlama ile devam eder. Okumanın sonunda anlama gerçekleşir (Verhoeven & Perfetti, 2008). Okumanın amacı anlam kurmadır (Farr & Carey, 1986). Bilişsel teoriye göre, okuma beyinde gerçekleşir ve bu süreç, farklı okuma modellerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır (Tracey & Morrow, 2006). Okuma, bilgi edinme, duygusal zenginlik, fikir geliştirme ve hayal gücünü artırma gibi bir dizi faydaya sahiptir ve araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır (Epeçan, 2013). Akyol'a (2019) göre, okuma; "ön bilgilerin kullanıldığı, yazar ve okuyucu arasında etkili iletişime dayalı, uygun bir yöntem ve amaç doğrultusunda, düzenli bir ortamda gerçekleştirilen anlam kurma sürecidir ve akıcı bir şekilde gerçekleşmesi gerekmektedir." Güneş (2012) ise okumayı göz ve beyin çeşitli işlevlerinden oluşan karmaşık bir süreç olarak tanımlar, bu süreçte görme, algılama, seslendirme, anlama ve zihinde yapılandırma gibi unsurlar yer almaktadır. Bu anlamda, okuma becerisinin geliştirilmesi, öğrencilerin bilgiyi daha etkili bir şekilde işlemelerine ve akademik başarılarını artırmalarına yardımcı olabilir.

Nitelikli insanların sorgulayan, düşünen, araştıran, üreten, problemleri çözen, topluma ve kendisine faydalı, değerlere sahip çıkan ve bunları aktaran bireyler olması beklenmektedir (Alan, 2020). Ailede başlayan okuma süreci (Camp, 2007) eğitim ortamıyla devam eder (Applegate vd., 2014). Çocukların okuma alışkanlığını kazanabilmesi için okumanın önemini bilmesi gerekir (Bamberger, 1990). Uzun bir zamanı alan okuma süreci (Camp, 2007) bireylerin öncelikle okumanın insan yaşamına sunduğu katkılara inanması ile anlam kazanacaktır (Bamberger, 1990). Ebeveynlerin ve eğitim öğretim faaliyetlerini yürüten öğretmenlerin bu konunun önemli olduğunu farkında olması gerekmektedir. Aksi takdirde öğrenciler için telafisi oldukça zor bir süreç yaşanabilir.

Okuma, bir bireyin geçmişle gelecek arasında köprüler kurmasına olanak tanıyan önemli bir süreçtir. Okur, yazarla bir tür görüş alışverişi içindedir. Yazarın aktardıkları, okuyucunun zihninde canlanır ve yeni fikirlerin kapılarını aralar. Bu süreçte, okur geçmişte edindiği bilgileri yeni öğrenilenlerle ilişkilendirerek yeni bakış açıları kazanır. Dolayısıyla, okuma sadece bir bilgi aktarımı değil, aynı zamanda bireyin düşünsel ve duygusal dünyasını zenginleştiren bir deneyimdir. Yılmaz ve Ertem (2020)'e göre okuma eylemi, bireyin hayatında

önemli bir rol oynar ve ona hem geçmiş deneyimlerini değerlendirme fırsatı sunar hem de geleceğe dair yeni ufuklar açar. Bireyin eğitim öğretim sürecinin başlangıcıyla birlikte, okullar da bu sürece katkı sağlamamaktadır (Applegate ve diğerleri, 2014). Okullar, öğrencilerin akademik, duygusal ve sosyal gelişimlerine destek olmakla kalmaz; aynı zamanda onları hayata hazırlayan birer köprü görevi üstlenirler. Eğitimciler öğrencilerin analitik düşünme, problem çözme ve iletişim becerilerini geliştirmeye odaklanır. Bu sayede, okullar, öğrencilerin hayat boyu öğrenme yolculuklarında sağlam bir temel oluşturur ve onları başarıya ulaşmaları için motive eder. Okuma eyleminin sağladığı yararları fark eden bireyler bu eyleme devam ederek okuma alışkanlığı kazanırlar (Bamberger, 1990).

Bireylerin okuma amacını belirlemesi, onların okumaya olan isteklerini artırır. Belirlenmiş bir amacı olan birey, bu amacı gerçekleştirmek için çaba sarf eder, zaman ayırır ve nihayetinde hedefine ulaşır. Okuma amacı olan bireyler de hedeflerine ulaşabilmek için benzer şekilde çaba gösterirler. Bu nedenle, okuma amacının net olarak belirlenmesi, bireylerin okumaya olan ilgisini artırır ve onları daha etkili bir şekilde motive eder (Alan, 2020). Öğrencilerin okumaya karşı oluşturdukları motivasyonlar onların akademik başarıları üzerinde etkilidir (Katrancı, 2015; Mazzoni, Gambrell & Korkeamaki, 1999; Taylor, Frye & Maruyama, 1990). Motivasyon bireyi belirli bir amaca yönlendiren, harekete geçiren ve bu hareketin sürdürülmesini sağlayan dürtü, istek, ihtiyaç veya hırs olarak açıklanırken (Slavin, 2013), okuma motivasyonu, bireylerin okumaya yönelik istekleri ve ilgileri ölçüsünde onların harekete geçmelerini sağlayan, bireylerin davranışlarını etkileyen bir durum olarak açıklanmıştır (Mckenna, Kear & Ellsworth, 1995). Okuma becerisinin gelişiminde, motivasyon ve okuma profili kavramları birbirini etkileyen ve besleyen iki önemli unsur olarak öne çıkmaktadır (Marinak, Malloy, Gambrell & Mazzoni, 2015). Motivasyon bütün sınıf düzeylerinde önemliken alt sınıflarda hayati önem taşımaktadır (Anderman & Maehr, 1994). Bu dönemde öğrencilerin okumaya karşı ilgi ve isteklerinin artırılması, okuma alışkanlıklarının oluşturulması ve güçlendirilmesi, uzun vade de okuma becerilerinin ve başarısının artmasına katkı sağlayabilir.

Erken yaşlarda çocukların okuma profillerinin belirlenmesi, okuma motivasyonlarını olumlu yönde etkileyebilir. Özellikle okula yeni başlayan öğrencilerin erken dönemdeki okuma motivasyonlarını artırmak için okuma profillerinin belirlenmesi önemlidir. Bu, çocukların okumaya ve okula olan bakış açılarını şekillendirir ve bu süreçte olumlu bir etki yaratır (Aydemir & Öztürk, 2022). Bu nedenle, eğitimcilerin erken yaşlardan itibaren öğrencilerin okuma profillerini anlamaları ve onlara uygun okuma stratejileri geliştirmeleri önemlidir. Bu yaklaşım, öğrencilerin okuma alışkanlıklarını güçlendirirken aynı zamanda okuma motivasyonlarını artırabilir ve uzun vadede akademik başarılarını olumlu yönde etkileyebilir.

İlgili araştırmalar incelendiğinde çalışmaların çoğunlukla öğrencilerin okuma tutumu (Balcı, 2009; Başaran & Ateş, 2009; Akkaya & Özdemir, 2013; Kush, Marley & Watkins, 2005; Kaman & Yıldız, 2016; Sainsbury & Schagen 2004), okuma motivasyonu (Kızılgın & Baştuğ, 2020; Geçgel, Kana, Öztürk & Akkaş, 2020; Aktaş & Çankal, 2019) ve okuma alışkanlığı (Arı & Demir, 2013; Deniz, 2015; Odabaş, Odabaş & Polat, 2008) üzerinde yapıldığı görülmektedir. Öğrencilerin okuma profillerinin belirlenmesine yönelik yapılan çalışmalarda ise genellikle üst sınıf öğrenciler; Üniversite öğrencilerinin kitap okuma profilleri (Alan, 2020), ortaokulu öğrencilerinin okuma kültürü düzeylerinin okuma profilleri bağlamında incelenmesi (Aktaş & Vural, 2023), eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları profili (Yıldız, Ceran & Sevmez, 2015) ile yürütüldüğü tespit edilmiştir. Oysaki okuma profilinin erken yaşlarda belirlenmesi okuma motivasyonuna da olumlu katkılar sunabilir (Aydemir & Öztürk, 2022). Bu da uzun vadede daha başarılı okuyucuların yetişmesine katkı sağlayabilir.

İlkokul düzeyinde yapılan araştırmaların ve m¼dahalelerin, çocukların okuma profillerini belirlemede ve olumlu okuma alışkanlıklarını geliştirmede önemli bir rol oynayabileceği düşün¼lmektedir. Okullarda erken yaşlarda yapılan okuma destek programları ve okuma profili değerlendirmeleri, çocukların ilgi alanlarına ve okuma becerilerine göre daha etkili bir şekilde desteklenmelerini sağlayabilir. Bu bağlamda literat¼rde okuma profili ile ilgili erken yaşlarda yapılan çalışmalara rastlanmamaktadır. Bu çalışma ile ilkokul öğrencilerinin okuma profillerinin farklı değerkenler açısından incelenmesi ile alana katkı sağlayacağı düşün¼lmektedir.

Bu araştırmanın temel amacı, İlkokul öğrencilerinin okuma profillerinin çeşitli değerkenler açısından incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İlkokul öğrencilerinin okuma profilleri nasıldır?
2. İlkokul öğrencilerinin okuma profilleri cinsiyete göre anlamlı bir şekilde değerismekte midir?
3. İlkokul öğrencilerinin okuma profilleri sınıf düzeylerine göre anlamlı bir şekilde değerismekte midir?
4. İlkokul öğrencilerinin okuma profilleri anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde değerismekte midir?
5. İlkokul öğrencilerinin okuma profilleri baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde değerismekte midir?
6. İlkokul öğrencilerinin okuma profilleri öğrenim görd¼kleri okul türüne göre anlamlı bir şekilde değerismekte midir?

2. YÖNTEM

Bu çalışma ilkokul 1, 2 ve 3. sınıflarda eğitim gören 537 öğrencinin okuma profillerini çeşitli değerkenler açısından belirlemek için genel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Değerkenler arasındaki ilişkileri incelemek ve test etmek nicel araştırmalarda yapılmaktadır (Creswell & Creswell, 2017). Nicel araştırma yöntemlerinden biri olan genel tarama modelinde var olan ve etkisi devam eden bir durum m¼dahale edilmeden betimlenir. Çalışmanın çerçevesi içinde araştırılan konu veya durum olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2007). Bu çalışma da ilkokul öğrencilerinin okuma profillerinin çeşitli değerkenlerle olan ilişkileri tespit edilmiştir.

2.1. Örneklem Grubu

İlkokul öğrencilerinin okuma profillerinin çeşitli değerkenler açısından incelendiği bu araştırmanın örneklem grubunu 2023-2024 eğitim-öğretim yılında, Kırşehir ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda öğrenim görmekte olan 537 ilkokul öğrencisi oluşturmuştur. Örneklem grubuna ilişkin betimsel veriler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 1. Örneklem Grubuna İlişkin Betimsel Veriler

Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
	285	47	252	53	537	100
Sınıf Düzeyi	N		%			
1. Sınıf	162		30			
2.Sınıf	204		38			
3.Sınıf	171		32			
Toplam	537		100			

Tablo 1 incelendiğinde örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin %47'sini kız öğrenciler oluştururken %53'ünü erkek öğrenciler oluşturmuştur. Sınıf düzeyinde bakıldığında ise örneklem grubunun %30'unu birinci sınıf öğrencileri, %38'ini ikinci sınıf öğrencileri ve %32'sini ise üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışma toplamda 537 ilkokul öğrencisi ile yürütülmüştür.

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formunda öğrencilerin cinsiyetleri, sınıf düzeyleri, anne-baba eğitim düzeyleri ve öğrenim gördükleri okul türünü belirlemeye yönelik sorular yer almıştır. Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla ise Marinak ve diğerleri tarafından geliştirilen Aydemir ve Öztürk (2022) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan “Okuma Profili Ölçeği” kullanılmıştır. Üç faktörlü bir yapıya sahip ölçeğin uyum indeksi değerleri χ^2/sd , CFI ve NNFI iyi uyumu, RMSEA, SRMR ve NFI ise kabul edilebilir uyum değerine sahip olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı kullanılarak test edilmiştir. Ölçeğin tamamı için Cronbach alfa değeri .85 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt faktörlerinden biri olan “okuyucu olarak benlik kavramı” .70; “okuma değeri”nin güvenilirlik değeri .74, “ses okuryazarlığı”nın güvenilirlik değeri ise .63 olarak bulunmuştur. Tüm iç tutarlılık değerlerinin .84'ün üzerinde olması ölçeğin yüksek güvenilirlik değerlerine sahip olduğunu yani tutarlı veriler ürettiğini göstermektedir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada verileri toplamak amacıyla örneklem grubuna “Kişisel Bilgi Formu” ve “Okuma Profili Ölçeği” araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Veriler sınıf ortamında yüz yüze toplanmıştır. Ölçekte katılımcıların görüşlerini almak amacıyla “kesinlikle katılmıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” şeklinde beşli likert tipi ölçek kullanılmıştır. Katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar 1-5 arasında puanlama yapılarak alınmıştır. Veriler toplandıktan sonra verilerin analizinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine ilişkin çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Çarpıklık ve basıklık katsayı değerlerinin -1 ile +1 arasında olması puanların normal dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin okuma profili puanlarına ilişkin normallik testi verileri

Değerler	N	En düşük	En yüksek	Ortalama	SS	Çarpıklık	Basıklık
Okuma Profili	537	1	3	2,64	,25	-,82	,68

Tablo 2 incelendiğinde okuma profili ölçeğine ilişkin çarpıklık ve basıklık katsayı değerlerinin -1 ile +1 arasında olduğu görülmektedir. Analiz sonuçları öğrencilerin okuma profili ölçeği puanlarının normal dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle verilerin analizinde bağımsız ölçümlerde t-testi ve Tek Faktörlü ANOVA uygulanmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmada ilkokul öğrencilerinin okuma profillerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda altı alt amaç belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular alt amaçlara uygun olarak ele alınmış ve bu bölümde sunulmuştur. “*İlkokul öğrencilerinin okuma profilleri nasıldır?*” alt amacına ilişkin öğrencilere uygulanan ölçekten elde edilen sonuçlar Tablo 3’te verilmiştir:

Tablo 3. Okuma profili ölçeği maddelerine ilişkin betimsel veriler

İfadeler	Ortalama
Bence iyi bir okuyucu olmak	2,93
<i>Hiç önemli değil (1) Biraz önemlidir (2) Çok önemlidir (3)</i>	
Birisi sana kitap hediye ederse kendini nasıl hissedersin?	2,87
<i>Mutsuz hissederim (1) Benim için fark etmiyor (2) Mutlu hissederim (3)</i>	
Okumayı öğrenmek	2,85
<i>Bence önemli değildir (1) Bence biraz önemlidir (2) Bence çok önemlidir (3)</i>	
Okumayı öğrenmek ile ilgili ne hissediyorsun?	2,81
<i>Sevmiyorum (1) Biraz seviyorum (2) Çok seviyorum (3)</i>	
Kendi başına kitap okumaktan hoşlanır mısın?	2,74
<i>Hayır hoşlanmam (1) Biraz hoşlanırım (2) Çok hoşlanırım (3)</i>	
Benim için okumayı öğrenmek	2,73
<i>Çok zordur (1) Biraz zordur (2) Kolaydır (3)</i>	
Benim için okumak	2,72
<i>Gerçekten zordur (1) Biraz zordur (2) Kolaydır (3)</i>	
Arkadaşlarım okumamın	2,71
<i>Eğlenceli olmadığını (1) Biraz eğlenceli olduğunu (2) Gerçekten eğlenceli olduğunu (3)</i>	
Nasıl bir okuyucu olduğunu düşünüyorsun?	2,70
<i>Hiç eğlenceli değil (1) Biraz eğlenceli (2) Gerçekten eğlenceli (3)</i>	
Bana sesli kitap okuduğunda bu davranışın	2,67
<i>Sıkıcı (1) Bazen iyi (2) Harika (3)</i>	
Bence kütüphane	2,66
<i>Zaman geçirmek için sıkıcı bir yerdir (1) Zaman geçirmek için kısmen uygun bir yerdir (2) Zaman geçirmek için harika bir yerdir (3)</i>	
Okuma hakkında ne hissediyorsun?	2,64
<i>Çok hoşuma gidiyor (1) Biraz hoşuma gidiyor (2) Çok hoşuma gidiyor (3)</i>	
Boş zamanlarında okumayı sever misin?	2,63
<i>Hayır sevmem (1) Bazen severim (2) Evet severim (3)</i>	

Çok severek okuduğun kitaplar var mı? <i>Hiç yok (1) Biraz var (2) Çok var (3)</i>	2,61
Arkadaşlarıyla kitaplar hakkında konuşurken kendini nasıl hissedersin? <i>Mutsuz hissederim (1) Benim için fark etmiyor (2) Mutlu hissederim (3)</i>	2,58
Başkalarıyla birlikte okuduğunda kendini nasıl hissedersin? <i>Hiç hoşuna gitmez (1) Benim için fark etmez (2) Çok hoşuma gider (3)</i>	2,54
Birine sesli okuma yaptığında kendini nasıl hissediyorsun? <i>Mutsuz hissederim (1) Benim için fark etmiyor (2) Mutlu hissederim (3)</i>	2,50
Okumaya	2,37
<i>Hiç zaman ayırmam (1) Biraz zaman ayırırım (2) Çok zaman ayırırım (3)</i>	
Başka birine kitapları sesli okumaktan hoşlanır mısın? <i>Hayır hoşlanmam (1) Bazen hoşlanırım (2) Evet hoşlanırım (3)</i>	2,37
Arkadaşlarına okuduğun kitaptan bahseder misin? <i>Hayır bahsetmem (1) Bazen bahsederim (2) Her zaman bahsederim (3)</i>	2,12
Toplam	2,64

Tablo 3'te yer alan bulgulara göre, öğrencilerin okuma profili ölçeği madde ortalamasının ($X=2,64$) olduğu görülmektedir. Bu oran %88'e denk gelmektedir. Bu bulgu, bize öğrencilerin okuma profillerinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçek maddeleri incelendiğinde "*Bence iyi bir okuyucu olmak*" maddesine ilişkin ortalamanın ($X=2,93$) olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle öğrencilerin okuma profillerinin iyi derecede olduğunu ortaya koymuştur. "*Birisi sana kitap hediye ederse kendini nasıl hissedersin?*" maddesine ilişkin ise öğrencilerin ($X=2,87$)'lik bir ortalamayla "*mutlu hissederim*" cevabını vermiştir. Dahası "*Okumayı öğrenmek*" maddesine ilişkin olarak ($X=2,85$)'lik bir ortalamayla "*Bence çok önemlidir*" cevabını vermiştir. Ayrıca, "*Okumayı öğrenmek ile ilgili ne hissediyorsun?*" maddesine ilişkin öğrencilerin ($X=2,81$)'lik bir ortalamayla "*Çok seviyorum*" cevabını vermiştir. Ölçekten elde edilen bulgulara göre ilk dört maddenin oldukça yüksek bir oranda okuma profillerinin olduğu saptanmıştır.

Tablo 3'ten elde edilen diğer bilgilere göre bazı maddelerin düşük ortalama olduğu görülmüştür. "*Arkadaşlarına okuduğun kitaptan bahseder misin?*" sorusuna öğrenciler genel olarak "*bazen bahsederim*" cevabını vermiştir. Bu bulgu, öğrencilerin okuduğu kitapları arkadaşlarıyla paylaşma, bahsetme konusunda çok istekli olmadıklarını göstermektedir. "*Başka birine kitapları sesli okumaktan hoşlanır mısın?*" sorusuna ise öğrencilerin çoğunlukla "*bazen hoşlanırım*" cevabı verdiği belirlenmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin ortamda sesli okuma yapma konusunda çok istekli olmadığını ortaya koymaktadır. Dahası "*Okumaya zaman ayırma*" ilgili soruya öğrenciler genel olarak "*Biraz zaman ayırırım*" cevabını vermiştir. Bu bulgu, öğrencilerin küçük yaşlarda bile okumaya yeterli zaman ayırmadıklarını göstermektedir.

"İlkokul öğrencilerinin okuma profilleri cinsiyete göre anlamlı bir şekilde değişmekte midir?" alt amacı kapsamında bağımsız ölçümlerde t-testi yapılmıştır ve elde edilen bulgular Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4. Okuma profili ölçeği puanlarının cinsiyete göre t-testi sonuçları

Cinsiyet	N	X	SS	sd	t	p
Erkek	252	2,61	,26	535	-2,225	,02
Kız	285	2,66	,24			

$p<.05$

Tablo 4'teki verilere göre, öğrencilerin okuma profili ölçeği puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(535) = -2,225$, $p<.05$. Bu bulgu, erkek ve kız öğrencilerinin okuma profillerinin belirgin şekilde farklılaştığını ortaya koymaktadır. Kız

öğrencilerin okuma profili ($X=2,66$), erkek öğrencilere göre ($X=2,61$) daha yüksek olduğu saptanmıştır.

“İlkokul öğrencilerinin okuma profilleri sınıf düzeylerine göre anlamlı bir şekilde değişmekte midir?” alt amacı kapsamında Tek Faktörlü ANOVA yapılmıştır ve elde edilen bulgular Tablo 5’te verilmiştir:

Tablo 5. Okuma profili ölçeği puanlarının sınıf düzeyine göre betimsel istatistikleri

Sınıf Düzeyi	N	X	SS
1. Sınıf	162	2,61	,25
2.Sınıf	204	2,59	,26
3.Sınıf	171	2,72	,23
Toplam	537	2,64	,25

Tablo 5 incelendiğinde birinci sınıf öğrencilerinin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,61$), ikinci sınıf öğrencilerinin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,59$) ve üçüncü sınıf öğrencilerinin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,72$) olduğu görülmektedir. Analiz sonuçları, öğrencilerin okuma profili algılarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık ortaya koyduğunu göstermektedir, $F(2,534) = 13,970$, $p.01$. Bir başka ifadeyle öğrencilerin okuma profili algılarının sınıf düzeyine benzer özellikte olmadığını göstermektedir.

Tablo 6. Okuma profili ölçeği sınıf değişkenine ilişkin ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlı Fark
Gruplar arası	1,710	2	,855	13,870	3.Sınıf – 1.Sınıf
Gruplar içi	32,922	534	,062		3.Sınıf – 1.Sınıf
Toplam	34,632				

Gruplar arasında anlamlı farklılığın belirlenmesi için yapılan Schfee testi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 6’da verilmiştir. Tablo incelendiğinde üçüncü sınıfta öğrenim görmekte olan öğrenciler ($X=2,72$) ile birinci sınıf ($X=2,61$) ve ikinci sınıfta ($X=2,59$) öğrenim görmekte olan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya konmuştur. Üçüncü sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin okuma profili algılarının birinci ve ikinci sınıfa göre manidar bir şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir.

“İlkokul öğrencilerinin okuma profilleri anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde değişmekte midir?” alt amacı kapsamında Tek Faktörlü ANOVA yapılmıştır ve elde edilen bulgular Tablo 7’de verilmiştir:

Tablo 7. Okuma profili ölçeği puanlarının anne eğitim durumuna göre betimsel istatistikleri

Eğitim Düzeyi	N	X	SS
İlkokul	93	2,61	,29
Ortaokul	81	2,63	,25
Lise	186	2,64	,24
Üniversite	177	2,65	,24
Toplam	537	2,64	,25

Tablo 7 incelendiğinde annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,61$), annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,63$), annesi lise mezunu olan öğrencilerin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,64$) ve annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,65$) olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Okuma profili ölçeği puanlarının anne eğitim durumuna ilişkin ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamli Fark
Gruplar arası	,70	3	,023	,360	,74
Gruplar içi	34,562	533	,065		
Toplam	34,632				

Analiz sonuçları, öğrencilerin okuma profili algılarının anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık ortaya koymadığını göstermektedir, $F(3,533) = ,360$, $p.05$. Bir başka ifadeyle öğrencilerin okuma profillerinin anne eğitim düzeyine göre benzer nitelikte olduğunu göstermektedir. “İlkokul öğrencilerinin okuma profilleri baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde değişmekte midir?” alt amacı kapsamında Tek Faktörlü ANOVA yapılmıştır ve elde edilen bulgular Tablo 9 ve 10’da verilmiştir:

Tablo 9. Okuma profili ölçeği puanlarının baba eğitim durumuna göre betimsel istatistikleri

Eğitim Düzeyi	N	X	SS
İlkokul	72	2,63	,28
Ortaokul	87	2,62	,25
Lise	144	2,65	,23
Üniversite	234	2,64	,24
Toplam	537	2,64	,25

Tablo 9 incelendiğinde babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,63$), babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,62$), babası lise mezunu olan öğrencilerin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,65$) ve babası üniversite mezunu olan öğrencilerin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,64$) olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Okuma profili ölçeği puanlarının baba eğitim durumuna ilişkin ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamli Fark
Gruplar arası	,535	3	,178	2,789	,78
Gruplar içi	34,097	533	,064		
Toplam	34,632				

Analiz sonuçları, öğrencilerin okuma profillerinin baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık ortaya koymadığını göstermektedir, $F(3,533) = 2,789$, $p.05$. Bir başka ifadeyle öğrencilerin okuma profillerinin baba eğitim düzeyine göre benzer nitelikte olduğunu göstermektedir. “İlkokul öğrencilerinin okuma profilleri öğrenim gördükleri okul türüne göre

anlamli bir sekilde değişmekte midir?" alt amacı kapsamında Tek Faktörlü ANOVA yapılmıştır ve elde edilen bulgular Tablo 11 ve 12’de verilmiştir:

Tablo 11. Okuma profili ölçeği puanlarının okul türüne göre betimsel istatistikleri

Okul Türü	N	X	SS
Köy okulu	123	2,71	,21
Merkez okul	117	2,61	,28
Taşımali okul	165	2,61	,26
Özel okul	132	2,63	,22
Toplam	537	2,64	,25

Tablo 11 incelendiğinde köy okulunda öğrenim gören öğrencilerin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,71$), merkez okulda öğrenim gören öğrencilerin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,61$), taşımali okulda öğrenim gören öğrencilerin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,61$) ve özel okulda öğrenim gören öğrencilerin okuma profili ölçeği ortalama puanlarının ($X=2,63$) olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Okuma profili ölçeği puanlarının okul türüne ilişkin ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamli Fark
Gruplar arası	,943	3	,314	4,973	,00
Gruplar içi	33,689	533	,063		
Toplam	34,632				

Analiz sonuçları, öğrencilerin okuma profillerinin öğrenim görülen okul türüne göre anlamli bir farklılık ortaya koyduğunu göstermektedir, $F(3,533) = 4,973$, $p.01$. Bir başka ifadeyle öğrencilerin okuma profili algılarının öğrenim görülen okul türüne göre benzer nitelikte olmadığını göstermektedir. Yapılan Schfee testi sonucunda köy okulunda öğrenim görmekte olan öğrencilerin okuma profili algılarının ($X=2,71$), merkez okul ($X=2,61$) ve taşımali okulda ($X=2,61$) öğrenim gören öğrencilere göre anlamli şekilde daha yüksek olduğu ortaya konmuştur.

4. SONUÇ, TARTIşMA VE ÖNERİLER

İlkokul öğrencilerinin okuma profillerinin çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu araştırmada 537 ilkokul öğrencisine Okuma Profili Ölçeği uygulanmış ve elde edilen bulgular paylaşılmıştır. Araştırma sonunda ilkokul öğrencilerinin okuma profillerinin madde ortalamasının ($X=2,64$) olduğu görülmektedir. Bu oran %88’e denk gelmektedir. Araştırma öğrencilerin okuma profillerinin oldukça yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırma sonuçları cinsiyet değişkeni olarak ele alındığında erkek ve kız öğrencilerinin okuma profillerinin belirgin şekilde farklılaştığı görülmüştür. Kız öğrencilerin okuma profilinin ($X=2,66$), erkek öğrencilere göre ($X=2,61$) daha yüksek olduğu ortaya konmuştur. Dahası analiz sonuçları öğrencilerin okuma profillerinin sınıf düzeyine göre anlamli bir farklılık ortaya koyduğunu göstermektedir. Üçüncü sınıfta öğrenim görmekte olan öğrenciler ($X=2,72$) ile birinci sınıf ($X=2,61$) ve ikinci sınıfta ($X=2,59$) öğrenim görmekte olan öğrenciler arasında anlamli bir farklılık olduğu ortaya konmuştur. Üçüncü sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin okuma profillerinin birinci ve ikinci sınıfa göre manidar bir şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Sonuçlar öğrencilerin anne mezuniyet durumuna göre değerlendirildiğinde öğrencilerin okuma profilinin anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık ortaya koymadığını göstermektedir. Benzer şekilde baba mezun durumuna göre sonuçlar analiz edildiğinde öğrencilerin okuma profilinin baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık ortaya koymadığını göstermiştir. Ayrıca öğrencilerin okuma profillerinin öğrenim görülen okul türüne göre anlamlı bir farklılık ortaya koyduğunu göstermektedir. Köy okulunda öğrenim görmekte olan öğrencilerin okuma profili ($X=2,71$), özel okul ($X=2,63$), merkez okul ($X=2,61$) ve taşınmalı okulda ($X=2,61$) öğrenim gören öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu ortaya konmuştur.

Araştırma sonucunda öğrencilerin okuma profilinin %88 oranında olduğu görülmüştür. Gür Erdoğan ve Demir (2016) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu ve öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarının olumlu olduğu bulunmuştur. Ayrıca elde edilen bu sonuç; Balcı, Uyar ve Büyükkız (2012) tarafından yapılan ve altıncı sınıf öğrencilerinin çoğunlukla orta düzeyde ve okuma düzeyinde olduğunu belirleyen çalışmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin okuma profilinin öğrenim gördükleri okul türüne göre farklılık göstermediği ortaya konmuştur. Başaran ve Ateş (2009) tarafından yapılan çalışmada ise il ve ilçe merkezinde ikamet eden öğrencilerin, kasabalarda ikamet eden öğrencilere göre okumaya ilişkin daha yüksek seviyede olumlu tutum geliştirdiği ortaya konmuştur. Bu bağlamda iki çalışmanın sonuçları birbiri ile zıtlık göstermektedir. Bu durum aradan geçen zaman zarfında öğrencilerin değişen özelliklerinden ya da örneklem grubundan kaynaklı olabilir.

Araştırmada öğrencilerin okuma profilinin cinsiyete göre farklılaştığını ortaya koymuştur. Kız öğrencilerin okuma profillerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde bazı çalışmalarda da (Balcı & diğerleri, 2012; Başaran & Ateş, 2009; Gür Erdoğan & Demir, 2016; Sainsbury & Schagen, 2004; Suna, 2006; Sallabaş, 2008) kız öğrencilerin okumaya karşı tutumlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu ortaya konmuştur. Araştırmadan elde edilen bir başka bulguda öğrencilerin okuma profillerinin anne ve baba eğitim durumuna göre değişmediğini ortaya koymaktadır. Gür Erdoğan ve Demir (2016) ile Akkaya ve Özdemir (2013) tarafından yapılan çalışmalarda da anne ve baba eğitim durumlarına göre öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu bağlamda elde edilen sonuçlar paralellik göstermektedir.

Okuma alışkanlığının ve okuma tutumunun birçok faydası vardır. Okuma alışkanlığı bireylerin çeşitli konularda bilgi edinmelerini sağlar. Kitap, makale ve diğer yazılı kaynaklar aracılığıyla farklı alanlarda geniş bilgi edinme fırsatı sağlar. Düzenli kitap okumak zihinsel becerilerin gelişmesine yardımcı olur. Okuma süreci dikkat, konsantrasyon, hafıza ve analitik düşünme gibi bilişsel yetenekleri geliştirir. Okumak kelime dağarcığını genişletir ve dil becerilerini geliştirir. Farklı metin türleri dilin yapısal özelliklerinin anlaşılmasını ve kullanılmasını destekler. Romanlar, öyküler ve kişisel gelişim kitapları gibi materyalleri okumak empatiyi, duygusal zekayı ve ilişkileri anlamayı teşvik edebilir. Okumak hayal gücünü geliştirir ve yaratıcılığı teşvik eder. Farklı hikayeler, karakterler ve olaylar bireysel yaratıcı düşüncüyü destekler. Okumak kişisel gelişimi destekler. Bireylerin hedeflerini belirlemesine, motivasyonlarını artırmasına ve yaşam becerilerini geliştirmesine yardımcı olabilir. Daha sayılamayacak kadar faydası olan kitap okumanın erken yaşlardan itibaren öğrencilere sevdirmesi ve alışkanlık haline getirilmesi temel bir gereksinimdir. Bu noktada bu araştırmanın sonucundan yola çıkarak bazı öneriler sunulmuştur:

- Öğrencilerin okuma profillerinin oldukça yüksek olduğu ortaya konmuştur ve ilkokulun ilk üç yılında elde edilen bu oranın ilerleyen okul yıllarında da korunması ve daha ileri bir düzeye taşınması önemlidir. Bu bağlamda hem sınıf öğretmenlerine hem de ortaokul

ve lise döneminde branş öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. Bu bağlamın kopmaması adına öğretmenlerin iş birliği yapması önemlidir.

- Araştırmada kız öğrencilerin okuma profillerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu ortaya konmuştur. Bu noktada bunun nedenlerinin ortaya konması ve erkek öğrencilerin okuma profillerinin artırılmasına ilişkin ilave tedbirlerin alınması sağlanabilir.
- Bir başka sonuçta ise köy okullarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin okuma profillerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun nedenleri daha derinlemesine bir araştırmayla ortaya konabilir.
- Bu çalışmada öğrencilerin okuma profillerinde anne ve baba eğitim durumlarına göre değerlendirme yapılmış ve anne-baba eğitim düzeyine göre farklılaşmaya rastlanmamıştır. Daha farklı çalışmalarda anne-baba meslek durumuna ve sosyo-ekonomik düzeye göre de değerlendirmelere yer veren çalışmalar yapılabilir.
- Bu araştırmada birinci sınıftan üçüncü sınıfa kadar inceleme yapılmıştır. Sonraki çalışmalarda daha boylamsal çalışmalara yer verilebilir.
- Öğrencilerin okuma profilini geliştirebilecek eylem araştırması ve deneysel çalışmalar ortaya konabilir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, N., & Özdemir, S. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarının incelenmesi (İzmir-Buca Örneği). *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 75-96. 20/05/2024 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/pub/buefad/issue/3812/51102> adresinden elde edilmiştir.
- Aktaş, E., & Çankal, A. O. (2019). Akıcı okuma stratejilerinin 4. sınıf Türkçe derslerinde okuduğunu anlama becerisine ve okuma motivasyonuna etkisi. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 11(1), 85-114. 20/05/2024 tarihinde <https://www.dieweltdertuerken.org/index.php/ZfWT/article/view/1089> adresinden elde edilmiştir.
- Aktaş, E., & Vural, E. (2023). İmam-Hatip ortaokulu öğrencilerinin okuma kültürü düzeylerinin okuma profilleri bağlamında incelenmesi: Alanya Örneği. *Ana Dili Eğitim Dergisi*, 11(3), 774. <https://doi.org/10.16916/aded.1287810>
- Akyol, H. (2019). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Akyol, H., Yıldırım, K., Ateş, S., Çetinkaya, Ç., & Rasinski, T. V. (2014). *Okumayı değerlendirme: Öğretmenler için kolay ve pratik bir yol*. Ankara: Pegem.
- Alan, Y. (2020). Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin kitap okuma profilleri. *Söylem Filoloji Dergisi*, 5(1): 278-303. <https://doi.org/10.29110/soylemdergi.720634>
- Anderman, E. M., & Maehr, M. L. (1994). Motivation and schooling in the middle grades. *Review of Educational Research*, 64(2), 287-310. <https://doi.org/10.3102/00346543064002287>
- Applegate, A. J., Applegate, M. D., Mercantini, M. A., McGeehan, C. M., Cobb, J. B., DeBoy, J. R., ... Lewinski, K. E. (2014). The Peter Effect Revisited: Reading Habits and Attitudes of College Students. *Literacy Research and Instruction*, 53(3), 188-204. <https://doi.org/10.1080/19388071.2014.898719>
- Arı, E., & Demir, M. K. (2013). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 116-128. 20/05/2024 tarihinde <https://www.anadiliegitimi.com/tr> adresinden elde edilmiştir.
- Aydemir, Z., & Öztürk, E. (2022). Okuma profili ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Milli Eğitim*, 51(236), 3393-3412. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.940529>
- Balcı, A. (2009). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 265-300. 20/05/2024 tarihinde <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hmkusbed> adresinden elde edilmiştir.
- Balcı, A., Uyar, Y., & Büyükkiz, K. K. (2012). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları, kütüphane kullanma sıklıkları ve okumaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(4), 965-985. 20/05/2024 tarihinde <https://turkishstudies.net/turkishstudies.jsp> adresinden elde edilmiştir.
- Bamberger, Richard (1990). *Okuma alışkanlığını geliştirme*. (B. Çapar, Çev.). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Başaran, M., & Ateş, S. (2009). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 73-92.

- 20/05/2024 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/pub/gefad/issue/6745/90688> adresinden elde edilmiştir.
- Camp, Deanne (2007). Who's reading and why: reading habits of 1st grade through graduate students. *Reading Horizons Journal*, 47(3), 251-268. 20/05/2024 tarihinde chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://scholarworks.wmich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1117&context=reading_horizons adresinden elde edilmiştir.
- Coltheart, M. (2005). Comprehension instruction: Research-based best practices. M. J. Snowling ve C. Hulme (Ed.), *The science of reading: A handbook*. USA: Blackwell.
- Creswell. J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Araştırma tasarımı: Niteliksel, niceliksel ve karma yöntem yaklaşımları*. 4. Baskı, Sage, Newbury Park.
- Deniz, E. (2015). Ortaokul öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 3(2), 46-64. 20/05/2024 tarihinde <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/227524> adresinden elde edilmiştir.
- Epçaçan, C. (2013). Sokrat semineri tekniğine dayalı öğretimin öğrencilerin okuduğunu anlama becerisine ve okumaya ilişkin tutuma etkisi. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 58, 93-116. 20/05/2024 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/pub/kilisiibfakademik/archive> adresinden elde edilmiştir.
- Farr, R. & Carey, R.F. (1986). *Reading: What can be measured?* (2nd ed). Newark: International Reading Association.
- Geçgel, H., Kana, F., Öztürk, N. E., & Akkaş, İ. Y. (2020). Öğretmen adaylarının okuma motivasyonları ve sosyal medyaya özgü epistemolojik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 478-507. <https://doi.org/10.31464/jlere.742459>
- Güneş, F. (2012). Okuma ve zihni yönetme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(18), 1-15. 20/05/2024 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/pub/mkusbed/issue/19552/208320> adresinden elde edilmiştir.
- Gür Erdoğan, D., & Demir, Y. E. (2016). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (32), 85-96. 20/05/2024 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/pub/sakaefd/issue/30334/327406> adresinden elde edilmiştir.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. İstanbul: Nobel Yayınları.
- Katracı, M. (2015). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin kitap okuma motivasyonlarının incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(2), 49-62.
- Kızgın, A., & Baştuğ, M. (2020). Okuma motivasyonu ve okuduğunu anlama becerisinin akademik başarıyı yordama düzeyi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 601-612. <https://doi.org/10.31464/jlere.767022>
- Marinak, B. A., Malloy, J. B., Gambrell, L. B., & Mazzoni, S. A. (2015). Me and My reading profile. *The Reading Teacher*, 69(1), 51-62. <https://doi.org/10.1002/trtr.1362>
- Mazzoni, S. A., Gambrell, L. B., & Korkeamaki, R. L. (1999). A cross-cultural perspective of early literacy motivation. *Journal of Reading Psychology*, 20, 237-253. <https://doi.org/10.1080/027027199278411>

- Mckenna, M. C., Kear, D. J., & Ellsworth, R. A. (1995). Children's attitudes toward reading: a national survey. *Reading Research Quarterly*, 30(4), 934-956. <https://doi.org/10.2307/748205>
- Odabaş, H., Odabaş, Z.Y. & Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465. 20/05/2024 tarihinde <https://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/313> adresinden elde edilmiştir.
- Sainsbury, M., & Schagen, I. (2004). Attitudes to reading at ages nine and eleven. *Journal of Research in Reading*, 27(4), 373-386. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9817.2004.00240.x>
- Sallabas, M. E. (2008). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumları ve okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 141-155. 20/05/2024 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/pub/inuefd/issue/8707/108710> adresinden elde edilmiştir.
- Slavin, R. E. (2013). *Eğitim psikolojisi*. (10. Baskı) (Çev. Edt. G. Yüksel). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Suna, Ç. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin okuma ilgi ve alışkanlıklarının analitik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Taylor, B. M., Frye, B. J., & Maruyama, G. M. (1990). Time spent reading and reading growth. *American Educational Research Journal*, 27(2), 351-362. <https://doi.org/10.3102/00028312027002351>
- Tracey, D. H., & Morrow, L. M. (2006). *Lenses on reading*. New York: The Guilford.
- Verhoeven, L., & Perfetti, C. (2008). Advances in text comprehension: model, process and development. *Applied Cognitive Psychology*, 22(3), 293-301. <https://doi.org/10.1002/acp.1417>
- Yıldırım, K., Çetinkaya, Ç., & Ateş, S. (2013). Akıcı okumaya yönelik öğretmen bilgisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(22), 263-281.
- Yıldız, D., Ceran, D., & Sevmez, H. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları profili. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 8(3), 141-166. 20/05/2024 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/pub/usaksosbil/issue/21660/232894> adresinden elde edilmiştir.
- Yıldız, M., & Kaman, Ş. (2016). İlköğretim (2-6. Sınıf) öğrencilerinin okuma ve yazma tutumlarının incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(2), 507-522. 20/05/2024 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/pub/tsadergisi/issue/24724/261481> adresinden elde edilmiştir.
- Yılmaz, M., & Ertem, İ. S. (2020). İlkokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(34), 2210-2219. <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.489>

- Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması bildirmemektedir.
- Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkıda bulunmuştur.